

Άγιος Ιωάννης της Κλίμακος: Ας μη παύσωμε να εξετάζωμε πού ευρίσκεται ο εαυτός μας...

Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Απαύγασμα πατερικής Σοφίας

44. Για

τους κοσμικούς «ρίζα πάντων των κακών η φιλαργυρία» (Α' Τιμ. ς' 10), ενώ για τους μοναχούς η γαστριμαργία.

Σε ανθρώπους πνευματικούς αφίνει πολλές φορές ο Θεός κατ' οικονομία μερικά ασήμαντα πάθη.

Κατηγορώντας δε αυτοί συνεχώς τον εαυτόν τους για τα μικρά και αθώα αυτά πάθη, αποκτούν αναφαίρετο πλούτο ταπεινοφροσύνης.

45. Στα πρώτα βήματα της μοναχικής ζωής αυτός πού δεν ευρίσκεται κάτω από υπακοή δεν είναι δυνατόν να αποκτήση ταπείνωσι, διότι καθένας που μαθαίνει μόνος του μία τέχνη περιπίπτει σε εγωϊσμό και επίδειξι.

46. Σε δύο γενικώτατες αρετές καθώρισαν οι Πατέρες την πρακτική ζωή, (στην νηστεία και στην υπακοή). Και πολύ φυσικά, διότι η μία από αυτές φονεύει τις ηδονές, ενώ η άλλη χορηγώντας ταπείνωσι εξασφαλίζει την επιτυχία της προηγουμένης.

Ομοίως και το πένθος έχει δύο καλά, εφ' όσον και την αμαρτία φονεύει και την ταπεινοφροσύνη προξενεί.

47. Ίδιον των ευσεβών είναι να δίδουν στον καθένα που ζητεί. Των ευσεβεστέρων, και σε εκείνον που δεν ζητεί. Αλλά το να μη διεκδική κανείς αυτό που του

αφαίρεσαν, και μάλιστα όταν έχη την δύναμι, αυτό είναι μάλλον ίδιον μόνο των απαθών.

48. Ας μη παύσωμε να εξετάζωμε πού ευρίσκεται ο εαυτός μας σε κάθε πάθος και σε κάθε αρετή: στην αρχή, στη μέση ή στο τέλος; Όλοι οι πόλεμοι των δαιμόνων εναντίον μας οφείλονται σε μία από τις εξής αιτίες: στην φιληδονία ή στην υπερηφάνεια ή στον φθόνο των δαιμόνων. Από αυτούς, οι πόλεμοι της τελευταίας περιπτώσεως είναι μακάριοι, της δευτέρας πανάθλιοι και της πρώτης αχρείοι ολωσδιόλου.

49. Υπάρχει κάποια αίσθησις ή μάλλον έξις που ονομάζεται «φερέπονος»*. Όποιος αιχμαλωτισθή απ' αυτήν, δεν πρόκειται να δειλιάση ποτέ και να αποστραφή τον κόπο και τον πόνο. Από την αοίδιμη αυτήν αίσθησι και έξι εκρατήθηκαν και οι ψυχές των Μαρτύρων και έτσι κατεφρόνησαν με ευκολία τα βασανιστήρια.

50. Άλλο πράγμα είναι η φυλακή των λογισμών και άλλο η τήρησις του νοός. Όσο απέχει η ανατολή από την δύσι, τόσο είναι πιο υψηλή και πιο κοπιαστική η δευτέρα από την πρώτη.

51. Άλλο πράγμα είναι το να προσεύχεσαι εναντίον των λογισμών, άλλο το να αντιλέγης προς αυτούς και άλλο το να τους εξουθενώνης και να τους αφίνης οπίσω σου. Για το πρώτο μαρτυρεί εκείνος που είπε: «Ο Θεός, εις την βοήθειάν μου πρόσχες» κ.λ.π. (Ψαλμ. ξθ' 2).

Για το δεύτερο εκείνος που είπε: «Και αποκριθήσομαι τους ονειδίζουσί μοι λόγον αντιρρητικόν» (πρβλ. Ψαλμ. ριη' 42) ή «έθου ημάς εις αντιλογίαν τοις γείτοσιν ημών» (Ψαλμ. οθ' 7).

Και για το τρίτο μαρτυρεί πάλι εκείνος που έψαλε: «Εκωφώθην και ουκ ήνοιξα το στόμα μου» (Ψαλμ. λη' 10) ή «εθέμην αυτώ φυλακή εν τω συστήναι τον αμαρτωλόν εναντίον μου» (Ψαλμ. λη' 2) ή «υπερήφανοι παρηνόμουν έως σφόδρα, από δε της σης θεωρίας εγώ ουκ εξέκλινα» (πρβλ. Ψαλμ. ριη').

Όποιος χρησιμοποιεί τον δεύτερο τρόπο αναγκάζεται πολλές φορές να χρησιμοποιήση τον πρώτο, επειδή ευρίσκεται απροετοίμαστος. Όποιος χρησιμοποιεί τον πρώτο δεν μπορεί ακόμη να απομακρύνη τους εχθρούς με τον δεύτερο τρόπο. Και όποιος χρησιμοποιεί τον τρίτο, έφτυσε και εξευτέλισε ολωσδιόλου τους δαίμονας.

* Φερέπονος αίσθησις και έξις: το να εγκαθιδρυθή στην ψυχή ανδρείο πνεύμα υπομονής και καρτερικότητος.

Αποσπάσματα από τον «Λόγο Κστ΄, Περί Διακρίσεως» της «Κλίμακος» του Αγίου Ιωάννου, όπως περιέχεται στην έκδοση της Ιεράς Μονής Παρακλήτου.